

Asia: VN/18125/2025

Ehdotus hallituksen esitykseksi taiteen perusopetuksesta annetun lainsäädännön uudistamiseksi

1 § Taiteen perusopetuksen tarkoitus ja tavoitteet

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

3 § Opetussuunnitelma, oppimäärän mitoitus ja laajuus

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Taiteen perusopetuksen oppimäärän laajuus olisi enintään 30 op (600 opetustuntia), jos tuntimäärää on perustellusti tarvetta nostaa taiteen perusopetuksen laadun ja saavutettavuuden parantamiseksi. Nykyinen malli, yleinen ja laaja oppimäärä, on toimiva, jos se Opetushallituksen antamissa opetussuunnitelman perusteissa avattaisiin selkeämmin. Tämän ei pitäisi olla niin iso viestinnällinen ongelma kuin lakiesityksen perusteluissa annetaan ymmärtää. Perusteluissa ei oteta selkeästi kantaa, miten oppimisen laatu ja saatavuus paranisi opetustuntimäärää lisäämällä. Laatuun vaikuttavat olennaisesti myös pedagogiset ratkaisut, oppilaitoksen toimintakulttuuri, opetuksen ja opettajien osaaminen ja osaamisen jatkuva kehittäminen.

Tällä hetkellä taiteen perusopetuksen yleistä oppimäärää antavat oppilaitokset ovat usein pienehköjen paikkakuntien kansalaisopistoja, joilla ei ole taloudellisia mahdollisuuksia kaksinkertaistaa taiteen perusopetuksen opetustuntimäärää muun opetustoiminnan kustannuksella. Myös opiskelijoiden sitoutuminen 50 op (1000 tunnin opintoihin) opintoihin tulee olemaan haastavaa. Oppiaineen luonteesta johtuen (esimerkiksi kuvataide) opintoihin ei juurikaan voi

sisällyttää itsenäistä harjoittelua. Nykyiselläänkin koko yleisen oppimäärän suorittaneiden määrä on opistossamme pieni ja vaatii vahvaa sitoutumista opetukseen.

Suomessa on 308 kuntaa, joista alle 10 000 asukkaan kuntia on 211 eli 2/3. Mahdollisuus 1000 oppitunnin opetustuntimäärän toteuttamiseen lienee käytännössä vain niillä kunnilla/oppilaitoksilla, joilla on jo nyt laajan oppimäärän taiteen perusopetusta ja vain noin parinkymmenen suurimman kaupungin oppilaitoksilla. Muilta paikkakunnilta/oppilaitoksilta taiteen perusopetus tulisi todennäköisesti siirtymäkauden jälkeen loppumaan kokonaan, mikä on vastoin lakimuutoksen perimmäistä tarkoitusta eli koko maan kattavaa opetustarjontaa ja saavutettavuuden paranemista.

Suomessa toimii 259 taiteen perusopetuksen oppilaitosta. Lisäksi 120 kansalaisopistoa antaa taiteen perusopetusta. Selvityksestä ei tule ilmi, kuinka moni oppilaitoksista antaa laajaa ja kuinka moni yleisen oppimäärän taiteen perusopetusta. Tämä tieto on erittäin tärkeä talouden ja opetusresurssien näkökulmasta.

Kuten selvityksessä todetaan, toiminta keskittyy Uudellemaalle, Pirkanmaalle ja Varsinais-Suomeen. Myös yksityiset taiteen perusopetusta järjestävät oppilaitokset keskittyvät samoille alueille. Samoille alueille keskittyy niin ikään laajan oppimäärän taiteen perusopetus. Pienemmillä paikkakunnilla ei ole yksityisiä oppilaitoksia, vain kansalaisopistoja.

Suurin osa kansalaisopistoista antaa taiteen perusopetusta vapaan sivistystyön valtionosuustunneistaan eikä saa erikseen opetustuntikohtaista valtionosuutta taiteen perusopetukseen. Kansalaisopistot tarjoavat pääosin aikuisille suunnattua vapaan sivistystyön opetusta. Taiteen perusopetuksen oppimäärän muutos kaksinkertaistaa opetustuntien määrän. Kunnalliset kansalaisopistot eivät kykene siirtämään vapaan sivistystyön opetuksen tunneista taiteen perusopetukseen nykyisellä rahoitusmallilla. Lisäksi ei ole kansalaisopiston koulutustehtävän mukaista, että kansalaisopisto toimisi pääosin vain taiteen perusopetuksen oppilaitoksena.

On erittäin todennäköistä, että opetustuntimäärän kasvaessa lakiehdotuksessa esitetyllä tavalla, opintonsa keskeyttäneiden opiskelijoiden määrä lisääntyy. Koko oppimäärän suorittaakseen, opiskelijan tulisi opiskella taidealaa intensiivisesti keskimäärin 10-12 vuotta. Jos opiskelija aloittaa 7–8 vuotiaana taiteen perusopetuksen opinnot, hän on 17-19-vuotias, kun hän on kokonaan suorittanut opintonsa. Todennäköisyys sille, että opiskelija lukion viimeisillä luokilla jatkaisi vielä taiteen perusopetuksen opiskelijana, on pieni. Jos opiskelija siirtyy peruskoulun jälkeen ammatillisiin opintoihin, se tarkoittaa monille nuorille muuttoa pois kotipaikkakunnalta. Tässä vaiheessa hän erittäin suurella todennäköisyydellä keskeyttää taideopintonsa. Moni nuori ei nykyisin jaksaa vaativan opiskelunsa ohella harrastaa tavoitteellisesti useita tunteja viikossa. Lisäksi lapsen ja nuoren kehityksen kannalta olisi hyvä saada kokeilla ja harrastaa mahdollisimman monipuolisesti. Aikaa pitäisi jäädä koulutyön ja tavoitteellisten taideopintojen lisäksi myös muuhun vapaa-ajan harrastamiseen ja riittävän lepoon.

Lakiehdotuksen taustamateriaalissa ei ole tietoa laajaa oppimäärää tarjoavien oppilaitosten tilastoja koko opintokokonaisuuden suorittajien määristä. Naantalin opistossa kuvataiteen perusopinnot (yleinen oppimäärä) aloittaneista opiskelijoista vain pieni osa suorittaa koko oppimäärän, joten laajassa oppimäärässä suorittaneiden määrä on todennäköisesti vielä pienempi.

Ehdotetussa tuntimäärässä ei myöskään oteta huomioon taiteenaloittaisia eroja itsenäisen työskentelyn määrissä. Esimerkiksi musiikin taiteen perusopetuksessa osa opinnoista voi olla itsenäistä harjoittelua, sillä soittotaito kehittyy ja karttuu itsenäisesti harjoittelemalla, ei pelkästään opetustunteihin osallistumalla. Kuvataiteen opetuksessa opiskelu tapahtuu pääosin oppitunneilla ja kehittyminen edellyttää vahvaa sitoutumista annettavaan opetukseen ja tunneilla tehtäviin harjoituksiin. Itsenäisen opiskelun/harjoittelun varaan ei juurikaan voi tunteja laskea, sillä kuvataiteessa opiskelija tarvitsee erikoistiloja, -välineitä ja materiaaleja. Tilojen ja materiaalien tarjoaminen itsenäiseen harjoitteluun opiston tiloissa on käytännössä mahdotonta, koska samoissa tiloissa toimii muita oppilaitoksia (peruskoulu, lukio) ja opiston vapaan sivistystyön kursseja. Ehdotuksessa otetaan kantaa vain annetun opetuksen määrään/opintopiste eli 20 tuntia opetusta olisi yksi opintopiste. Kuvataiteessa 50 op suorittaminen tarkoittaisi 1000 opetustuntia.

4 § Kunta koulutuksen järjestäjänä

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

5 § Koulutuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

7 § Koulutuksen järjestämislupa

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

8 § Koulutuksen järjestämisluvan muuttaminen ja peruuttaminen

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

9 § Koulutuksen järjestäminen ja muu toiminta**Valitse sopivin**

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

10 § Yhteistyö**Valitse sopivin**

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Pienillä paikkakunnilla merkitys vähäinen, koska muita taiteen perusopetusta antavia oppilaitoksia kuin kansalaisopisto ei paikkakunnilla ole. Suomen kunnista alle 10 000 asukkaan kuntia on 211 eli 2/3. Potentiaalisten yhteistyökumppanien olemassaolo on epävarmaa suurimmassa osassa Suomea.

11 § Vastuutehtävä**Valitse sopivin**

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

12 § Valtion rahoitus**Valitse sopivin**

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Kunnan asukasmäärään perustuva valtionosuus ei ole korvamerkittyä rahoitusta, joka on tarkoitettu käytettäväksi taiteen perusopetukseen. Selkeintä olisi kokonaan opetustuntipohjainen valtionosuus, jolloin asukasmääräpohjainen valtionosuus jäisi kokonaan pois. Tämä resurssi tulisi käytettyä taiteen perusopetukseen ja sen kehittämiseen. Oppimäärän suorittaneiden määrä yhtenä suoritemittarina on sinällään hyvä, mutta ongelmallinen. Ennen lain hyväksymistä kannattaa selvittää, miten pieni prosentti suorittaneita on nykyisin.

4. momentissa on mainittu 1500 opetustuntia ylittävien opetustuntimäärien lukematta jättäminen. Tämä luku vaikuttaa aika teoreettiselta. Onko näin korkea tuntiraja realistinen?

13 § Henkilöstö

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

14 § Oppilaaksi ottaminen

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

15 § Oppilailta perittävät maksut

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Epätasa-arvoista periä erisuuruisia maksuja samasta opetuksesta asuinkunnan mukaan. Oppilaspaikkojen kiintöiminen oman kunnan ja sopimuskuntien kanssa voisi olla reilumpaa. Vaikea hyväksyä tällaista periaatetta yleiseksi laiksi.

16 § Oppilaan osaamisen arviointi ja todistus

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

18 § Tietojensaanti- ja ilmoitusoikeus

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

19 § Koulutuksen arviointi

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

Siirtymäsäännökset (lakiesityksen 22-24 §:t)

Valitse sopivin

Kannatan

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

2. Esityksen sisältämä uusi valtionrahoitusmalli. Mitä mieltä olette työryhmän esityksestä:

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

20 § Taiteen perusopetuksen opettajan kelpoisuus

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Ehdotuksessa nostetaan useammassa kohdassa esille laadun parantaminen. Opetuksen laadun tae on opettajan pätevyys ja pedagoginen osaaminen opetettavassa aineessa. Se, että on ansioitunut taiteilija ei takaa, että hän olisi hyvä pedagogi. Lähtisin siitä, että taiteen perusopetusta antavalla opettajalla olisi opettavan taiteen alan ylempi korkeakoulututkinto (maisteri, YAMK) tai alempi korkeakoulututkinto (kandidaatti, AMK) ja asianomaisen taiteen alan opettajan kelpoisuus (aineenopettaja) tai erikseen suoritettut opettajan pedagogiset opinnot (60 op).

4. Ehdotus asetukseksi taiteen perusopetuksesta. Mitä mieltä olette työryhmän ehdotuksesta:

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

Muut kommentit ja huomiot:

Pyydämme, että kommentti aloitetaan viittaamalla työryhmän ehdotuksen lukuun, alakohtaan, kappaleeseen tai pykälään. Jos kommentti ei koske mitään tiettyä esityksen kohtaa, pyydämme, että kommentti aloitetaan sanoilla "Yleinen kommentti"

-

Launiala Erja
Naantalin kaupunki - Naantalin opisto, rehtori